

Voorstel voor	Algemeen bestuur
Vergaderdatum	12 oktober 2023
Onderwerp	Afzien zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis
Agendapunt	12
Portefeuillehouder	E. Hemmers
Contact opsteller	bestuursondersteuning@vechtstromen.nl
Vertrouwelijkheid	Nee

<i>Routing</i>	<i>Besluit</i>
Advies commissie 4 oktober 2023	De commissie geeft een positief advies af over het voorstel en adviseert het als hamerstuk te agenderen voor het algemeen bestuur.
Besluit algemeen bestuur 18 oktober 2023	

I. Voorstel

Samengevat wordt voorgesteld:

1. kennis te nemen van de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis:
 - a. in de gemeenschappelijke regeling wordt geen gemeenschappelijke adviescommissie van gemeenteraadsleden en leden van het algemeen bestuur van het waterschap ingesteld;
 - b. de algemene besturen van de waterschappen krijgen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen bij het vaststellen of wijzigen van de bijdrageverordening of het dienstverleningshandvest;
 - c. ingezetenen van de waterschappen en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid langs elektronische weg betrokken op geselecteerde en bij de agenda van het algemeen bestuur gevoegde stukken;
 - d. in de gemeenschappelijke regeling wordt invulling gegeven aan de actieve informatieplicht door op te nemen dat het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de voorzitter van Het Waterschapshuis gevraagd en ongevraagd alle inlichtingen aan de algemene besturen van de waterschappen geeft die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken;
 - e. in de gemeenschappelijke regeling zijn de voorwaarden en financiële gevolgen bij een eventuele uittreding van een deelnemer in Het Waterschapshuis vastgelegd;
 - f. in verband met de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren wordt artikel 35, lid 2, geschrapt;
2. geen zienswijze in te dienen op de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis.

II. Kernboodschap

Het Waterschapshuis is het expertinstituut en serviceorganisatie van de waterschappen op het gebied van kennis over opzet, regie- en uitvoeringsorganisatie met als doel het realiseren van renderende samenwerking op het gebied van informatie- en bedrijfsprocessen tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de watersector.

Het Waterschapshuis is een zogenaamde gemeenschappelijke regeling van alle (21) waterschappen, waarin zij formeel samenwerken en de organisatie Het Waterschapshuis hebben opgericht.

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd. De wijzigingen houden in dat de algemene besturen van waterschappen meer sturingsmogelijkheden krijgen richting een gemeenschappelijke regeling.

Sommige wijzigingen zijn onmiddellijk van kracht geworden. Over andere wijzigingen mogen de algemene besturen van de waterschappen aangeven of, en zo ja, op welke wijze zij gebruik willen maken van de nieuwe sturingsmogelijkheden.

Het bestuur van Het Waterschapshuis heeft namens de deelnemers in Het Waterschapshuis een voorstel gedaan tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis. Het algemeen bestuur van Vechtstromen heeft besloten geen zienswijze in te dienen op dit voorstel.

III. Waarom wordt dit voorgesteld? Wat wil het AB met het voorstel bereiken?

Het bestuur van Het Waterschapshuis doet een voorstel tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (vanaf hier: gr hWh) naar aanleiding van het wijzigen van de Wet gemeenschappelijke regelingen (vanaf hier: Wgr).

Het algemeen bestuur van het waterschap heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op het ontwerp van een wijziging van een gemeenschappelijke regeling (vanaf hier: gr). Het ontwerp voor het wijzigen van de gr hWh ligt nu voor een zienswijze voor.

Het zijn de dagelijks besturen van de deelnemende waterschappen die de gr hWh hebben getroffen en deze (dus) ook kunnen wijzigen. Voordat het dagelijks bestuur van Vechtstromen kan besluiten tot het wijzigen van de gr hWh heeft het nog de toestemming van het algemeen bestuur van Vechtstromen nodig.

Indicator voor beleidsmonitoring

Niet van toepassing.

IV. Toelichting op het voorstel/ kader

(Wat is de grotere context? Waar komt het onderwerp vandaan? In welk kader kan het worden geplaatst?)

Gr hWh

Het Waterschapshuis is het expertinstituut en serviceorganisatie van de waterschappen op het gebied van kennis over opzet, regie- en uitvoeringsorganisatie met als doel het realiseren van renderende samenwerking op het gebied van informatie- en bedrijfsprocessen tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de watersector.

Het Waterschapshuis is een gr. Een gr is een besluit op grond van de Wgr, waarmee de waterschappen formeel samenwerken en de organisatie Het Waterschapshuis hebben opgericht. Met de gr is een gemeenschappelijk openbaar lichaam opgericht met een algemeen en dagelijks bestuur (bestuursorganen).¹

Uitvoeringsorganisatie

Aan het bestuur van Het Waterschapshuis zijn geen publiekrechtelijke bevoegdheden van de deelnemers overgedragen.

¹ Om verwarring te voorkomen wordt in dit voorstel consequent gesproken over het algemeen en dagelijks bestuur van Vechtstromen of het algemeen en dagelijks bestuur van Het Waterschapshuis.

Wijziging Wgr

Met ingang van 1 juli 2022 is de Wgr gewijzigd. De wijzigingen hebben als doel “om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen te versterken”.

Een aantal wijzigingen is op 1 juli 2022 direct in werking getreden. Dat zijn de volgende wijzigingen:

- Het recht om een zienswijze naar voren te brengen bij het treffen, wijzigen, uittreden of beëindigen van een gr.
- De bevoegdheid om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.
- Recht op informatie: het bestuur van een gr heeft een actieve informatieplicht richting u als algemeen bestuur.
- De begrotingscyclus van de gr is gewijzigd.
 - De kadernota, inclusief voorlopige jaarrekening, moet door het bestuur van een gr vóór 30 april naar het algemeen bestuur worden gestuurd in plaats van 15 april.
 - De begroting van de gr moet door het bestuur van een gr uiterlijk 15 september naar gedeputeerde staten worden gestuurd in plaats van 1 augustus.
 - de termijn voor het indienen van de zienswijze door het algemeen bestuur op de ontwerpbegroting van de gr is verruimd van 8 naar 12 weken.

De overige wijzigingen moeten binnen twee jaar (dus voor 1 juli 2024) verwerkt worden in de bestaande gr-en. Dit voorstel gaat over deze wijzigingen voor de gr hWh en de daarin te maken keuzes.

V. Alternatief voorstel

Niet van toepassing.

VI. Argumenten

1.a. Omdat Het Waterschapshuis een uitvoeringsorganisatie is, wordt geen gemeenschappelijke adviescommissie ingesteld

In de Wgr is geregeld dat u de bevoegdheid heeft om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen voor de gr hWh.

Een gemeenschappelijke adviescommissie kan ingezet worden voor drie doelen:

- adviseren aan de algemene besturen van de waterschappen over en afstemmen van zienswijzen die de algemene besturen mogen indienen;
- adviseren aan het bestuur van Het Waterschapshuis over te nemen besluiten en;
- voor de verbinding van de algemene besturen met het bestuur van Het Waterschapshuis.

Een gemeenschappelijke adviescommissie wordt ingesteld op voorstel van álle (unanimiteit) algemene besturen van de waterschappen van de deelnemers in de gr hWh. Als alle algemene besturen van de waterschappen instemmen met het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie, dan is het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis verplicht om tot instelling over te gaan.

Bij gr-en die hoofdzakelijk uitvoerend van aard zijn en waar weinig tot geen beleid wordt vastgesteld, ligt het minder voor de hand om een gemeenschappelijke adviescommissie in te zetten.

Als binnen het bestuur van Het Waterschapshuis weinig tot geen besluiten genomen worden die voor zienswijze aan het algemene besturen van de waterschappen worden voorgelegd, ligt het niet voor de hand om een gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen, omdat dan sprake is van weinig praktisch nut.

Gelet op het uitvoerende karakter van Het Waterschapshuis wordt voorgesteld geen gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen.

1.b. Naast de verplichte zienswijzen krijgen de algemene besturen van de waterschappen de extra mogelijkheid om een zienswijze te geven op twee besluiten die vooral de budgettaire bevoegdheden raken

In de Wgr is de mogelijkheid opgenomen om in de gr te regelen welke besluiten door het bestuur van Het Waterschapshuis kunnen worden genomen, nadat een zienswijze van de algemene besturen van de waterschappen is gevraagd.

Het gaat dan niet om de al in de Wgr geregelde zienswijze op 1) de ontwerpbegroting of 2) de oprichting van of deelneming in privaatrechtelijke rechtspersonen door het bestuur van Het Waterschapshuis, maar om zienswijzen op andere besluiten van het bestuur van Het Waterschapshuis. In het bijzonder die besluiten die de kaderstellende, controlerende of budgettaire bevoegdheden van het algemeen bestuur van het waterschap raken.

In de gr hWh is toegevoegd dat het bestuur van Het Waterschapshuis om een zienswijze vraagt bij het vaststellen of wijzigen van de Bijdrageverordening en het Dienstverleningshandvest (artikel 14 gr hWh). Beide besluiten kunnen financiële impact hebben op de bijdrage van de deelnemers aan Het Waterschapshuis.

- In de Bijdrageverordening wordt geregeld hoe de bijdrage van de deelnemers aan de instandhoudingskosten van Het Waterschapshuis wordt berekend en betaald. De uiteindelijke bijdrage van de deelnemers wordt aan de hand van de Bijdrageverordening bepaald in de begroting van Het Waterschapshuis.
- In het Dienstverleningshandvest worden de uitgangspunten en voorwaarden vastgelegd op welke wijze en tegen welke kosten deelnemers kunnen deelnemen of stoppen met het afnemen/participeren in programma's en projecten.

Verder wordt in de gr hWh vastgelegd dat er geen zienswijzen mogelijk zijn op besluiten die het dagelijks bestuur of de voorzitter nemen (artikelen 21 en 24 gr hWh).

1.c. De verplichting tot burgerparticipatie wordt ingevuld door het bestuur van Het Waterschapshuis de mogelijkheid te geven om inspraak te organiseren bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid

De gr hWh heeft een uitvoerend karakter en er zijn geen bestuursrechtelijke bevoegdheden overgedragen.

Om toch invulling te geven aan de verplichting tot het vastleggen van de "wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid" worden betrokken, wordt voorgesteld dat ingezetenen en belanghebbenden via een elektronische weg kunnen reageren op agenda en stukken van het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis. Het bestuur van Het Waterschapshuis kan per agendapunt bepalen in hoeverre bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid geparticipeerd kan worden (artikel 15 gr hWh).

In de praktijk kan aangesloten worden bij de publicatie van de agenda en de stukken van de vergaderingen van het algemeen bestuur op de website. Maar ook andere elektronische mogelijkheden kunnen gekozen worden, passend bij het onderwerp en de daarbij gedachte wijze van participeren. Het is aan het bestuur van Het Waterschapshuis om dat per geval te beoordelen.

1.d. De actieve informatieplicht wordt ingevuld door deze plicht als zodanig op te nemen in de tekst van de gr hWh

De Wgr en de gr hWh kennen al een passieve informatieplicht (= het verstrekken van gevraagde inlichting).

In de gr moet worden opgenomen op welke wijze inlichtingen door het bestuur van Het Waterschapshuis worden verstrekt aan de algemene besturen van de waterschappen. Voorgesteld wordt de actieve informatieplicht als zodanig op te nemen in de gr en te vermelden dat de algemene besturen van de waterschappen actief die informatie ontvangen die nodig is om hun functie goed te vervullen (artikelen 32, 35 en 38 gr hWh).

1.e. De voorwaarden en financiële gevolgen bij een eventuele uittreding van een deelnemer zijn in de gr hWh vastgelegd

In de gr hWh zijn bepalingen opgenomen over de wijze waarop de deelnemers kunnen uittreden. Met de wijziging van de Wgr is bepaald dat de uittredingsbepalingen duidelijk moeten maken wat:

- de voorwaarden zijn waaronder kan worden uitgetreden;
- de gevolgen voor het vermogen van Het Waterschapshuis zijn;
- de gevolgen voor het vermogen van de algemene besturen zijn (zowel de uittreder als de overblijvende deelnemers).

Een deelnemer moet vooraf precies weten wat de voorwaarden en financiële gevolgen van uittreding zijn.

De uittredingsbepalingen in de gr hWh zijn meer concreet gemaakt (artikel 49 gr hWh). Daarbij is aangesloten bij het een onderscheid dat Het Waterschapshuis maakt in de taken die zij voor de deelnemers uitvoert: de instandhoudingskosten en de programma's en projecten. Voor de hieronder beschreven staffel is aangesloten bij jurisprudentie van de bestuursrechter (Raad van State).

Instandhoudingskosten

Voorgesteld wordt in de uittredingsbepaling als volgt vast te leggen:

- uittreden kan niet eerder dan 3 jaar na toetreding;
- er geldt een opzegtermijn van 1 jaar;
- uittreden kan per boekjaar;
- een staffel opnemen waarin wordt bepaald dat de uittreder de instandhoudingskosten blijft betalen:
 - 1ste jaar na uittreden: 100%;
 - 2de jaar na uittreden: 80%;
 - 3de jaar na uittreden: 60%;
 - 4de jaar na uittreden: 40%;
 - 5de jaar na uittreden: 20%;
 - daarna: 0%.
- De afbouw van de instandhoudingskosten bij uittreding wordt bepaald aan de hand van een door een registeraccountant gecontroleerde jaarrekening van het boekjaar voorafgaand aan het jaar van uittreding.

Programma's en projecten

De uittredingsregels voor programma's en projecten worden geregeld in het Dienstverleningshandvest.

1.f. Met de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren kan artikel 35, lid 2, worden geschrapt

In artikel 35, lid 2, gr hWh (huidig) wordt de Sectorale Arbeidsvoorwaardenregelingen Waterschapspersoneel (SAW) van overeenkomstige toepassing verklaart op het personeel van Het Waterschapshuis. En is geregeld dat het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis de nadere rechtspositionele besluiten vaststelt.

Met de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra, 1 januari 2020), is de SAW komen te vervallen en is daarvoor in de plaats de CAO Werken voor waterschappen overeengekomen. Ook het personeel van Het Waterschapshuis valt onder deze CAO, nu Het Waterschapshuis lid is van de betreffende werkgeversvereniging. Daarnaast heeft het algemeen bestuur van Het Waterschapshuis geen rechtspositionele bevoegdheden meer.

Artikel 35, lid 2, gr hWh (oud) kan dan ook worden geschrapt.

2. Met de voorgestelde wijzigingen van de gr hWh is de kaderstellende en controlerende rol van het algemeen bestuur voldoende verzekerd en is er geen aanleiding om een zienswijze in te dienen

Met de voorstellen tot wijziging van de gr hWh wordt voldoende invulling gegeven aan de kaderstellende en controlerende rol van het algemeen bestuur ten opzichte van Het Waterschapshuis. Er is dan ook geen reden om een zienswijze in te dienen op de voorstellen.

VII. Risico's en kanttekeningen

1.1. Afspraken over het evalueren van Het Waterschapshuis zijn al in de gr hWh opgenomen

Een gr moet aandacht besteden aan de vraag of en hoe er geëvalueerd wordt. In de gr hWh is hierover al een bepaling opgenomen. De gr wordt elke vijf jaar, vanaf 1 januari 2015, geëvalueerd (artikel 53 gr hWh).

1.2. Naast de inhoudelijke voorstellen tot wijzigen van de gr hWh zijn er technische aanpassingen gedaan

De 'technische' aanpassingen wat betreft het recht om als algemene besturen een zienswijze naar voren te brengen bij het treffen, wijzigen, uittreden of beëindigen van een gr en de data rondom de begrotingscyclus zijn verwerkt in de voorgestelde wijzigingen van de gr hWh.

1.3 De te maken inhoudelijke keuzes in de gr hWh kunnen in samenhang worden gezien

De te maken inhoudelijke keuzes rondom het kunnen geven van zienswijzen op te nemen besluiten, participatie door ingezetenen en belanghebbenden en actieve informatieplicht kunnen in samenhang worden gezien.

Als er voldoende actief wordt geïnformeerd door het bestuur van Het Waterschapshuis is een (extra) zienswijzeprocedure voor de algemene besturen van de waterschappen over te nemen besluit door het bestuur van Het Waterschapshuis minder nodig. Hetzelfde geldt voor participatie.

1.4 Benodigde meerderheid wijzigen gr

Voor het wijzigen van de gr hWh is een volstrekte meerderheid nodig, dat wil zeggen meer stemmen voor dan tegen (gemakshalve: de helft van het aantal (uitgebrachte) stemmen + één). Hierbij geldt dat iedere deelnemer 1 stem heeft (artikel 50 gr hWh).

1.5 Voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie is unanimiteit nodig

Alle algemene besturen van de waterschappen moeten op grond van de Wgr instemmen met het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie. Unanimiteit dus.

Verder is een gemeenschappelijke adviescommissie uitdrukkelijk niet bedoeld om de rol van de algemene besturen van de waterschappen over te nemen of om tot besluitvorming te komen.

De Wgr gaat uit van een gemeenschappelijke adviescommissie per gr. De gemeenschappelijke adviescommissie kan formeel dus niet voor meer dan één gr werken.

Het 'gevaar' van verschillende gemeenschappelijke adviescommissies is dat de leden van een algemeen bestuur overvraagd worden. Daarnaast is het ook voor Het Waterschapshuis niet werkbaar als voor ieder besluit eerst de gemeenschappelijke adviescommissie om advies moet worden gevraagd.

VIII. Financiën

Dit voorstel heeft geen directe financiële effecten. Het financiële belang van Vechtstromen in en bij de gr hWh wijzigt niet op basis van dit voorstel.

IX. Communicatie

Naast de communicatie die hoort bij de uitvoering van dit voorstel, vindt geen aanvullende communicatie plaats.

X. Juridische zaken

Zoals hierboven al is verwoord, is de gr hWh getroffen door de dagelijks besturen van de waterschappen.

Aan de gr hWh zijn geen bestuursrechtelijke bevoegdheden overgedragen.

XI. Uitvoering

Zienswijze ontwerp wijziging gr hWh

Het is het dagelijks bestuur van Vechtstromen dat de voorstellen tot het wijzigen van de gr hWh aanbiedt aan het algemeen bestuur van de Vechtstromen. Een zienswijze van het algemeen bestuur van Vechtstromen is daarmee gericht aan het dagelijks bestuur van Vechtstromen. Het dagelijks bestuur van Vechtstromen verwoordt de zienswijze vervolgens aan het dagelijks bestuur van hWh.

De termijn voor het geven van de zienswijze verloopt op 20 oktober 2023.

Besluitvorming definitieve voorstellen wijzigingen gr hWh

In het vervolg dienen de algemene besturen van de waterschappen toestemming te geven aan de dagelijks besturen van de waterschappen op het definitieve voorstel tot het wijzigen van de gr hWh. Het zijn de dagelijks besturen van de waterschappen die de gr hWh hebben getroffen en uiteindelijk ook besluiten tot het wijzigen van de gr hWh.

Procedureel – eerder genomen besluiten

Datum	Inhoud	Documentnummer
26 november 2014	De gr hWh te wijzigen: - verschil tussen eigenaarschap en opdrachtgeverschap; - verschil tussen instandhouding van hWh enerzijds en programma's en projecten anderzijds en de 'loden deuren' tussen programma's en projecten onderling.	B2014/u333
1 maart 2017	Toetreding waterschap Hunze en Aa's tot de gr hWh.	B2017/1658
11 december 2018	Geen 'wensen of bedenkingen' bij de toetreding van Het Waterschapshuis tot de werkgeversvereniging van de sector waterschappen.	B2018/2558

XII. Bijlage(n)

1. Besluit.
2. Brief van het dagelijks bestuur Het Waterschapshuis, d.d. 14 juli 2023:
 - A. voorstel aan het algemeen bestuur hWh;
 - B. concept gewijzigde gr hWh (met zichtbare wijzigingen);
 - C. concept gewijzigde gr hWh (nieuw);
 - D. artikelsgewijze toelichting op de voorgestelde wijzigingen;
 - E. document met tekstsuggesties ten behoeve van het AB-voorstel waterschap wijziging gr hWh.

Besluit afzien zienswijze wijziging gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis

Het algemeen bestuur van het waterschap Vechtstromen;

gezien het advies d.d. 4 oktober 2023;

gelet op artikel 50, lid 3, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

BESLUIT

1. kennis te nemen van de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis:
 - a. in de gemeenschappelijke regeling wordt geen gemeenschappelijke adviescommissie van gemeenteraadsleden en leden van het algemeen bestuur van het waterschap ingesteld;
 - b. de algemene besturen van de waterschappen krijgen de mogelijkheid een zienswijze in te dienen bij het vaststellen of wijzigen van de bijdrageverordening of het dienstverleningshandvest;
 - c. ingezetenen van de waterschappen en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid langs elektronische weg betrokken op geselecteerde en bij de agenda van het algemeen bestuur gevoegde stukken;
 - d. in de gemeenschappelijke regeling wordt invulling gegeven aan de actieve informatieplicht door op te nemen dat het algemeen bestuur, dagelijks bestuur en de voorzitter van Het Waterschapshuis gevraagd en ongevraagd alle inlichtingen aan de algemene besturen van de waterschappen geeft die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken;
 - e. in de gemeenschappelijke regeling zijn de voorwaarden en financiële gevolgen bij een eventuele uittreding van een deelnemer in Het Waterschapshuis vastgelegd;
 - f. In verband met de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren wordt artikel 35, lid 2, geschrapt;
2. geen zienswijze in te dienen op de voorgestelde wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis.

Aldus vastgesteld in de vergadering d.d. 18 oktober 2023.

Het algemeen bestuur,

dr. S.M.M. Kuks, watergraaf

drs. R.I. Andringa, secretaris